

ХРОНИКА И БЕЛЕШКИ

ОДБЕЛЕЖУВАЊЕ НА ПЕДЕСЕТГОДИШНИНАТА НА ОКТОМВРИСКАТА РЕВОЛУЦИЈА

ПО ПОВОД педесетгодишнината на Октомвриската револуција во нашата Република се презедоа чекори за организирано одбележување на овој значаен јубилеј. Сета активност ја координира Одборот за прослава, формиран од Главниот одбор на Социјалистичкиот сојуз. Сите културни и научни здруженија имаат изработено свои програми за учество во програмата. Покрај свечените академии, се предвидени и пригодни предавања и изложби по училиштата. Посебно внимание се обрнува

на издавачката дејност. Ке бидат издадени научни и уметнички дела поврзани со Октомври. Македонските научници ќе земат учество на научниот симпозиум посветен на Октомвриската револуција. Ке биде издаден зборник на статии, прилози и документи за одгласот на Октомвриската револуција во Македонија за учеството на Македонците во револуцијата и за традицијата на Октомври во револуционерната борба и во Народната револуција.

Х.

ПРОСЛАВА НА ШЕЕСЕТИПЕТ ГОДИНИ ОД ИЛИНДЕНСКОТО ВОСТАНИЕ

Во нашата Република и по повод на овој значаен јубилеј се предвидуваат низа манифестации, научни собири, организирање на предавања и академии. Се предвидува да се организира научен симпозиум, на кој би се разгледале

најновите резултати во проучувањето на Илинденското востание. Се планира да се издадат и низа трудови посветени на Илинден.

Х.

НОВИ МАТЕРИЈАЛИ ВО ОДДЕЛОТ „НАЦИОНАЛНО-РЕВОЛУЦИОНЕРНО ДВИЖЕЊЕ“ ВО ИСТОРИСКИОТ МУЗЕЈ СКОПЈЕ

Во последно време Историскиот музеј во Скопје својата активност ја има насочено кон прибирање на историска документација, оригинални предмети, летоци, брошури, фотографии и друг материјал, кој ги одбележува настаните од нашата историја, поблиска и подалечна.

Одделот „Национал-револуционерно движење“ во текот на оваа година се здоби со оригинални фотографии од кои некои и не се објавени. Така, на пример, фотографија на Гоце Делчев, Димо Хаџи Димов, Горче Петров, двете сестри на Гоце Делчев Тина и Руша,

Војдан Чернодрински, Антиноген Хаџов и др. Покрај фотографии, преку својата истражувачка работа, овој оддел се здоби и со оригинални предмети, како една пушка од 1856, и една турска пушка, потоа едно менгеме оригинално од работилницата за поправка на оружје од Охрид, во времето на Илинденското востание, како и една нампија за чистење на кубури, турски приватни печати и др. Не помалку се интересни и предметите (едно шише и чаша) од војводата Горѓи Сугаре, што на Музејот ги отстапи неговата сестра, која сега живее во Битола. Предметите од овој период,

иако се многу ретки, сè уште се наоѓаат и натаму во иднина кон нивното знаоѓање ќе биде обрнато посебно внимание.

Во последно време се збогати збирката и со монети и банкноти и тоа; австриски, турски, швајцарски, германски, руски, француски, бугарски, српски, и др. кои имаат различно датирање, а најчести се од XIX век, потоа од 1912, 1914—1918 год.

Еден вид на документационен материјал кој претставува особен интерес за историјата на нашите градови се разгледниците. Во овој оддел се наоѓаат само стотина разгледници од нашите градови, кои се фотографирани пред педесетина години, а некои се и постари. На повеќето од нив се наоѓаат и значајни историски објекти, како на пример турските касарни во Битола, потоа некои училишта, цркви, манастири, тврдини, како Калето во Скопје, мостови кои денес не постојат, а и урнатини од првата световна војна во Битола.

Друга една збирка, која е во својот почеток, е фонографската. Животен говор на луѓето, кои ги преживале најсудбоносните моменти во својот живот

претставуваат драгоцен прилог кон расветлувањето на историските настани. Така, оваа година на теренот — Битола, Ресен, Охрид, Струга снимени се на магнетофонска лента искажувањата на личности кои активно учествувале во Илинденското востание, или на друг начин го помагале истото. Некои од нив даваат и такви детални податоци кои тешко би се нашле во било каква литература. Освен податоци за Востанието во своите искажувања некои се задржуваат на положбата на народот во тоа време, за разните пропаганди кои делувале во Македонија, како и за настаните околу Младотурската револуција. Од посебен интерес се искажувањата на една соработничка и пријателка на Ленин, како и нејзината работа во Русија во време на Октомвриската револуција.

Напорите што овој оддел ги прави во збогатување на историската документација, секако, ќе бидат уште поголеми во иднина и ќе се одвиваат главно на теренот на нашата Република, па дури и надвор од неа.

J. A

„ИСТОРИСКИ ПРЕГЛЕД“ ПОД ИМЕТО „НАСТАВА ИСТОРИЈЕ“

По низата консултирања, најпоследни плод иницијативата и желбата на југословенските историчари за повторно излегување на периодичниот орган на Сојузот на историските друштва на Југославија. Управата на Сојузот веќе ја формира Редакцијата на идното списание, на чело со главниот уредник Д-р Мирјана Грос. Од првиот состанок на Редакцијата, што се одржа во Загреб на 5. V. 1967 година, разбираме дека се премостени материјалните тешкотии, зашто списанието ќе го финансираат издавачкото претпријатие за учебници „Школска књига“ од Загреб, Заводот за издавање на учебници на СР Србија од Белград и Заводот за школство на СР Босна и Херцеговина од Сараево. Списанието ќе излегува под името „Настава историје“, што само по себе говори за неговата физиономија. Имено, Редакцијата појде и од досегашната недоволна свртеност на „Историски преглед“ кон проблемите на наставникот — историчар, кому едно вакво списание во прв ред треба да биде наменето. Впрочем, списанија кои ја третираат

наставната проблематика по историја одамна постојат во други земји, со оглед и на нејзината деликатност.

Во оваа смисла на состанокот се заклучи списанието да има три рубрики. (Настава по историја) ќе ја опфаќа проблематиката на односната настава за сите училишта, во прв ред на основните што порано недоволно се практикувало. Од посебен интерес ќе бидат прилозите за посовремената организација на наставната работа, при што — покрај објавување на резултатите од истражувањата од оваа дидактика, како во земјата, така и во странство — ќе се настојува во секој број да има обработена наставна (методска) единица. Посебно ќе се инсистира постојано да се следи она што е актуелно, како што е, на пример, проблематиката на наставните програми, кои, кај нас речиси, секоја година се менуваат. Ова со цел наставникот да не биде нивни пасивен реализатор, туку подлабоко да му се осветлуваат концепциите на составувачите и доносителите на наставните програми.